

zott hátrányára megváltoztathatatlanul az egyéni munkaszerződések tartalmát.

(Befejezése következik.)

Dr. Fornheim Ernő.

A csődönkívüli kényszeregyességi eljárásról szóló rendelet értelmezése, illetve újabb módosítása és kiegészítése tárgyában kelt 6340/1927. M. E. sz. rendelet az eljárás gyorsítása érdekében elrendeli, hogy az esetben, ha a rendelettel szabályozott magánegyességi eljárásnak nincs helye, az egyességi tárgyalás határnapja a hirdetményben legfeljebb 30 napra tüzendő ki. Ha magánegyesség bármely okból létre nem jön, vagy a bíró azt nem hagyja jóvá, ugyancsak legfeljebb 30 napos határidő tüzendő a tárgyalásra. Az egyességi eljárás megindításától kezdve az adós vagyonához tartozó dolgokra és jogokra végrehajtást elrendelni vagy foganatosítani az esetben sem lehet, ha előnyösen kielégítendő követelésről van szó. A gyakorlat már eddig is ismerte az OHE likvidációs tevékenységét. A rendelet 4. §-a idevonatkozóan most már kifejezetten is kimondja, hogy az egyességben ki lehet kötni azt, hogy az adós részéről vállalt fizetési kötelezettség teljesítésének biztosítására az adós aktívumaira nézve a hitelezőket az OHE részéről gyakorolható értékesítési jog illeti meg. Az ilyen értékesítésnek az egyesség értelmében leendő foganatosítását a kényszeregyességi bíróság rendeli el és pedig általában kir. közjegyző közbenjöttével. Ha a késedelem veszéllyel jár, vagy a vagyon értékesítése nagyobb sikert ígér, a bíró kérelemre a kir. közjegyző kiküldésének mellőzésével egyéb értékesítési módhoz is hozzájárulhat. A rendelet 6. §-a értelmében az eljárás jogerős megszüntetésétől vagy befejezésétől számított 15 nap eltelte után kért csőd esetében a Cstv. 27. és 28. §§-ai értelmében a csődnytás napjától számítandó határidőbe a ke. eljárás megindításától jogerős megszüntetéséig eltelt időt nem lehet beszámítani. Érdekes a 7. § rendelkezése, amely kimondja, hogy az egyesség megkötése előtt hozott ítélet alapján elrendelt vagy foganatosított végrehajtás csak az egyességben vállalt összeg erejéig érvényes. A rendelet, kihirdetésének napján, vagyis 1927 július 10-én lépett életbe. (B. K. 154. szám.)

Joggyakorlat.

Ügylet-érvényesség és kényszer.

Amily kétségtelen az a jogtétel, hogy a jogügyletek kényszer címén megtámadhatók, annyira labilisnak mutatkozott ez a tétel a gyakorlati alkalmazásban. Bírői gyakorlatunk jóformán csak az akarat teljes lenyügözését jelentő fizikai kényszer fogadja el alapul arra, hogy a kényszer címén való megtámadásnak helyét lássa. Még a büntető eljárással való fenyegetés kényszerhelyzetében kötött megállapodáshoz sem enged hozzányulni, sőt az olyan ügyletek megtámadása sem vezetett sikerre, ahol a már letartóztatásban levő fél éppen a szabadu-

lás elérése reményében kötötte meg a megállapodást. A kényszernek a gyakorlatban legsűrűbben előforduló esetei, amikor a megtámadó fél a saját anyagi helyzete által megteremtett kényszerhelyzetre hivatkozik, a támadás teljes sikertelenségét mutatják. Általában a Kuria és a bíróságok ítélkezése tul dogmatikus és mereven ragaszkodik ahhoz, hogy a kényszer a megtámadott féltől eredjen, a támadó fél szerencsétlen anyagi helyzete pedig a másik ügyletkötő féltől függetlenül alakult ki. Kívánatos volna, ha a kényszer judikaturájában a bíróságok nagyobb szociális érzékkel bírálnák el az eléjük kerülő eseteket.

Egy reménysugárt csillogtat meg a Kuria P. II. 658/1926. számú ítélete. Felperes keresetet indított az alapon, hogy az alperesnek erkölcsi és anyagi támogatást nyújtott az alperes által megindítandó örökösödési per vitelére és alperes okirati lag atyai örökségének 4%-át kötötte le a felperes javára. A tényállás során megállapítást nyert, hogy alperes korábban gondnokság alatt állott, a kereset alapjául szolgáló okirat kiállítására idején a saját és családja fenntartásához szükséges vagyonnal, jövedelemmel nem rendelkezett, a felperes eltartására volt szorulva és minden reményét a felperes anyagi támogatásával megindítandó örökösödési perre alapította. Mindhárom bíróság a felperes keresetével elutasította azzal az indokolással, hogy alperest „nyilvánvalóan szorult anyagi helyzetében vagyoni kötelezettség vállalására, könnyelmű hajlamánál fogva vállalta az okirati kötelezettséget, amely az atyai hagyatéknak nagy értékére tekintettel a felperes által eszközölt anyagi támogatás és egyéb tevékenység, valamint az alperes által kötelezett ellenszolgáltatás között feltűnő aránytalanságot tüntet fel; amely kötelezettség vállalás alapján felperes, miután az alperes szorult anyagi helyzetét ismerte, jogokat nem érvényesíthet.”

A Kuria határozata indokolásában a kényszer fogalmával nem operál, lényegileg a szolgáltatás és ellenszolgáltatás közötti feltűnő aránytalanságra, alperes szorult anyagi helyzetére és ennek felperes előtt ismert voltára, végül alperesnek könnyelmű hajlamára van alapítva az ítélet, anélkül, hogy a határozat igyekeznék elvileg kicsucсосítani az ügylet érvénytelensége alapjául szolgáló megtámadási okot. Ha az indokolás határozottsága tekintetében ez az ítélet mögötte is marad annak a nyíltságnak, amellyel a Kuria P. VI. 7711/925. sz. ítélete (lásd Polgári Jog 3 évf. 1—2. sz., 36. l.) az ügylet kizsákmányoló jellege címén az ügyletet érvénytelennek mondotta ki, minden esetre örömmel kell regisztrálni a fenti határozatot, amely végső eredményében mégis csak döntő szerephez juttatta az ügylet érvényessége kérdésében azt a tényt, hogy alperes szorult vagyoni helyzetében kötötte meg az ügyletet, a szerződési szabadság molochjának nem hozott a határozat újabb áldozatot. Bizonyos, hogy e kérdésben elvi általánosításnak helye nincs, sőt egy némely veszélyt is rejt magában az általánosítás. Az esetek individualitjer bírálandók el, de az individualis elbírálás helyességéhez hozzátartozik az is, hogy a felső bírói gyakorlat lehetőséget nyújtson arra is, hogy amennyiben a

konkrét esetek az ügylet érvénytelenítésére adnak ösztönzést, hogy ez az érvénytelenítés bekövetkezhessek, illetve, hogy a gyakorlat az érvénytelenítés lehetőségét ismerje. Ebből a szempontból, mint nagyjelentőségű haladást örömmel kell üdvözlölni a fenti határozatot.

B. S.

Perujítás bontóperi ítéletben hozott nőtartási marasztalás ellen.

A kir. Kuria P. III. 6251/1926. sz. határozatával a perujító keresetet, amely a bontóper során hozott nőtartást rendelő ítéleti rendelkezés megváltoztatására irányult, visszautasította azzal az indokolással, hogy a Pp. 682. § 1. bekezdése értelmében „a felbontást kimondó ítélet ellen kizárt perujítás folytán a vétkesség és az ehhez füződő nőtartás kérdésében, — minthogy a vétkesség kérdése a bontás kérdésével elválaszthatatlanul összefügg — a H. T. rendszerbeliségénél és a már jelzett anyagi jogszabálynál fogva perujításnak nincs helye.“ Majd egy további mondattal a Kuria álláspontját még megerősíti, hogy „bontás esetében a vétkesség kérdésében való perujítást bármely vonatkozásában az anyagi jog kizárja.“ Ez a határozat fölöttébb aggályos. Az ítélet a perrendtartásnak általa felhívott 682. §-át nem idézi hűen, illetve teljesen. A szakasz kifejezetten kimondja, hogy *a házasság fennállásának* kérdésében perujításnak nincs helye. Ez a perjogi rendelkezés tökéletesen indokolt és háttere az a nemcsak anyagi magánjogi, hanem egyuttal közjogi jelentőségű kérdés, hogy az egyszer érvényesen felbontott házasság perujítással hatályába visszahelyezhető ne legyen, nehogy az első ítélet meghozatala után megkötött újabb házassággal leküzdhetetlen zavarok keletkezzenek. A törvény intenciója tehát nyilván csak a házasság fennállásának megbolygatását akarta kizárni. Évekkel ezelőtt a kir. Kuria egy oly értelmű perujítási kérelmet, amely csupán a vétkesség nyilvánítást akarta az érdekelt fél erkölcsi reputációjának védelme érdekében perujítással orvosolni, ugyanezen szakaszra való hivatkozással, elutasított. A Jogtudományi Közlöny hátsábjain annakidején ezen ítéletet megbeszélve utaltunk arra, hogy ez a perujítási kérelem a házassági kötelék felbontását tartalmazó ítéleti rendelkezést nem érintette és hogy a perrendtartás szabályának célon tulmenő, tulhajtott értelmezésével a fél elüttetik a maga erkölcsi reputációjának keresésétől. Ezen korábbi esetben még számbajöhetett az a szempont is, hogy a perujítási kérelem sikere esetén az ítélet ténybeli alapja dől volna meg és közjogi okokból a bíróság tekintélyének megvédelme miatt az sem lehet kívánatos, hogy a házasság felbontásának érintetlen hagyása mellett az ítélet ténybeli alapja egy újabb rendelkezéssel bíróilag helytelennek és alaptalannak nyilváníttassék. Az adott esetben a bírói ítélet tekintélyének ez a feltétele sem szolgált a perujítás megengedhetősége ellen. A perujítás során ugyanis a perujító fél a saját vétkességét kimondó